



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Apparatus Doctrinae Sacrae**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

§. 5. Cum Virginibus ac Monialibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38464

celis hoc facturum, ubi & charitas innumeris partibus aucta est, & major ad quævis à Deo impetranda facultas adest.

3. Revocet in memoriam, quoties viventem adhuc Maritum in longinquis forte regionibus negotiorum causa abeuntem sine dolore dimiserint; quidni ergo etiam jam ipsius absentiam per diem unicum (nam mille anni coram Deo & cum æternitate comparati, sunt sicut dies hesternæ, quæ præterit) æquo animo ferant, ut suo tempore, tantò cum majori gaudio, in cælis iterum videant; maximè cum sperare possint, in eum locum abiisse maritum, in quo negotia sua, & liberorum commoda optimè apud Deum & Patronos procuraturus credatur.

4. Ostendat illis, quod loco Mariti defuncti infinitis ditiores, pulchriores, nobiliores, sanctiores, & præterea etiam immortales, summeque sponsæ suæ amantem Sponsum, videlicet Christum, habere possint; ei proinde se despondeant, & tum audacter cum S. Davide Psal. 22. dicturas: *Dominus regni me, & nihil mihi deerit.*

Alter tentatio, ex ipso Viduitatis statu & solitudine perisique viduis per quam sanè molesta oritur, contra quam sic illas munit Sacerdos, 1. Declaret, quantum curam se de Viduis habiturum promiserit Deus, nam Exodi 22. cap. dicit: *Vidua & pupilla non nocentis, si laeseris eas, vociferabuntur ad me, & ego audiam clamorem earum, & indignabitur furor meus, percutiamque vos gladio, Jeremiæ 22. præcipit: Viduam nolite contristare. Matth. 23. Vobis Scriba & Pharisæi hypocritæ, qui domos viduarum comeditis. Psalms. 145. dicit: Pupillam & viduam suscipiet. Et Deus Psalms. 67. Pater Orphanorum & Judex viduarum vocatur, ut innuat, se speciali ratione Viduas defenditurum.*

2. Illis ostendat, quam fideliter Deus promissis steterit, & quantum jam olim curam de illis habuerit, in eumque finem ob oculos illis ponat viduam Sareptanam, 3. Reg. 17. ab Elia mirè adjutam.

Alteram item, cui Eliseus 4. Reg. 4. per olei multiplicationem subvenit. Nobemi viduam singulari benedictione impertitam. Ruth c. 1. Viduam, cujus filium Dominus à morte suscitavit. Lucæ 7. Annam filiam Phanuelis, quam Prophetico Spiritu donavit, & quam tantopere à S. Luca c. 2. laudari voluit. Viduam, quæ duos obolos, in Gazophilacium misit, præ aliis omnibus à Christo laudatam. Marc. 12.

3. Proponat in exemplum Viduas illas, quæ, cum possent, nubere noluerunt; quales sunt, Paula Romana, Blesilla ejus filia; Melania, quæ marito nondum sepulto viduitatem suam Domino consecravit; Euphrasia, quæ licet ætate florida, & divitiis affluens, & ab ipso etiam Imperatore rogata, ut secundas iniret nuptias, constanter abnuvit, & in Thebaïdem se contulit; Elisabetha Regis Ungariæ filia, quæ totam se post mariti mortem pauperibus infirmis curandis impendit; Olympia Constantinopolitana vidua, quæ cum per annum & dimidium dumtaxat virum habuisset, & ab Imperatore Theodosio moneretur alium accipere, respondit: *Si Dominus voluisset, me viro nuptam esse, non tam cito me illo orbasset; quia ergo agnovit, non amplius expedire mihi Conjugium, conjugem abstulit.*

4. Revocet in memoriam illis incommoda matrimonii, & durum vinculum, ob quod ablatum gaudere deberent potius, quam tristari; meminisse quoque luceat illius dilemmatis, quo vidua quædam Romana usa

est, dum dixit: *Aut futurus mihi maritus bonus, aut malus est: si bonus, vexabit semper timor mortis illius; si vero malus, expedit mihi magis malum hoc non experiri.*

Tertia tentatio, provenit ex sollicitudine de victu sibi & filiis procurando; contra hanc munit eas, partim iis mediis, quæ supra pro simili tentatione conjugatarum attuli; partim verò etiam iis quæ infra contra pauperum tentationes afferentur;

Specialiter verò hic proderit in memoriam revocasse illam historiam de vidua, quæ duas filias, quas alere jam non poterat, ad aram B. V. duxit, eique omne in illas jus maternum transfecit. Quo facto vix egressæ templo sunt, cum obvius illis juvenis factus plenum pecuniæ marsupium offert, seque patri eorum mortuo has pecunias debere asserit. Accipit pecuniam læta mater, & ex ea vestem filiabus honestam confici curat; cum autem vicini ita vestitas viderent, & talem pecuniam ex quæstu impudico comparatam suspicarentur, mater de infamia filiarum sollicita ad templum properat, & B. V. hanc necessitatem commendat, & sanè iterum audiat sunt preces. Nam die quodam festo, dum filie ante domum sedent, adest de cælo Angelus, & in conspectu multorum rosas virginibus tradit, dicens, eas ab ipsarum cælesti Matre in testimonium illarum virginitatis missas fuisse. Id ubi Princeps illius terræ intellexit, geminum Monasterium ædificavit, & utrique has virgines præesse voluit. Ita refertur in Speculo Exemplorum, exemplo 117. Et ex Apparatu videri potest ver. *Consolatio divina*, quomodo illa Viduis aderit, si ad eam fidenter confugiant.

S. V.

Quomodo, & de quibus instituenda Moniales, & Virgines.

Stuendum, ut sæpe recolant illam S. Bernardi sententiam: *Ad quid venisti? Ac proinde Mundo generose valedicentes, solum Christum pro Sponso eligant, certoque sibi persuadeant, quidquid sponsa in Sponso suo exoptare possit, id omne illas in Christo infinitis perfectius reperire; ideoque meminisse eas jubet sententiæ illius à S. Paulo 1. ad Corinth. cap. 7. prolata: *Quæ nuptia est, cogitat quæ mundi sunt, quomodo placeat viro; & mulier innupta, & virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta & corpore & spiritu.* Audiant ergo & implere studeant consilium in simili negotio viduis à S. Augustino de bono viduitatis datum, dum ait: *Currite ad illum, placete illi, ex illo vivite, cum illo, & de illo.* Præcipue verò illas hortetur ad magnam corporis, animique integritatem, ad Orationis studium, ad obedientiam, modestiam, & patientiam; hæ enim virtutes maximè sponsam Christi decent. Porro tentationes ipsarum ad quatuor fere species revocari possunt.*

Prima oritur, ex solitudinis religiose tædio; contra hanc sic illas munit. 1. Proponat illis exemplum avicularum inclusarum, quæ initio quidem solitudinis impatientes exitum ubique sollicitè quærunt, sed paulò post solitudini assuetæ, adeo delectantur illà, ut neque aperto etiam ostio exeant; idem ergo ipsas sperare tantò certius jubet, quantò fortior est gratia divina, quam consuetudo.

2. Revocet illis in memoriam, quomodo pleræque Uxores in sæculo solitariae domi resideant, & inter cæ mille crucibus & curis oneratae gemant & felices virgines Deo consecratas & inclusas prædicent; gaudeant ergo illæ, sibi obrigisse felicitatem, quam aliæ tantopere expetunt, neque tamen obtinere possunt,

3. Offen-

Arde
kin

Theo
logia

D. IV

3. Ostendat illis peculiaris favoris indicium hoc esse, quod Deus ita illas Monasterio incluserit; ut enim venatores accipiteri oculos obvelant, ne viliores prædam insectatus, nobiliores dimittat; ita Deus obvelat oculos mentis & corporis Monialibus, ne illi videant & Deum amare omitant. Sicut item imagines elegantes & altaria velis obteguntur, ne sordibus infectæ splendorem suum & pulchritudinem amittant; ita Deus Moniales vult obvelatas esse, ut tanto pulchrior ipsarum anima, puriorque remaneat, aptaque fiat ad Sacrificium Holocausti in ea offerendum.

4. Meminisse jubeat, quid sponsus ipsarum per Oseam c. 2. dixerit: *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor ejus.* Si ergo in solitudine *Jesus* est, & esse cum *Jesus* Paradisus est; cur solitudinem horreat Christi Sponsa? Audiant ergo Thomam de Kempis lib. 1. cap. 20. sic loquentem: *Si cuncta videris presentia, quid essent nisi visio vana? Eleva oculos tuos ad Deum in excelsis; & ora pro peccatis tuis & negligentis. Dimitte vana vanis, tu autem intende illis, quæ tibi præcepit Deus. Claude super te ostium tuum, & voca ad te Jesum dilectum tuum, mane cum eo in cella, quia non invenes alibi tantam pacem.*

Secunda tentatio oritur, ex defectu temporis ad orationem; quandoque vero ex consolationum, quas in precibus sentire cupiunt, carentia. Contra hanc sic illas munit. 1. Ostendat illis meliorem esse & gratiorem Deo obedientiam, quam victimas orationis & sacrificia laudis. Certè quemadmodum servus in vinea laborare jussus, si Domino suo domi suavitè canere, vel cytharâ ludere vellet, minimè gratum obsequium ipsi præstaret: ita nec hominis grata Deo oratio esse potest eo tempore, quo Deus aliud ab ipso obsequium petit. Doceat præterea, ipsum opus obedientiæ orationem esse; sic enim S. Augustinus super Psalm. 150. Cum quæsiisset, quomodo resoratione eatentes à S. Davide ad laudandum Deum invitaret; laudare ipsum possint, respondit, in eo, quod ipsi obedientes sint, & suos effectus ad nitum ipsius producant; unde subjicit S. Doctor: *Vis semper laudare Deum? bene fac omnia, & laudasti Deum.*

Insuper firmiter illis persuadeat, ipsas consolationes, quas in oratione sentiunt, si propter obedientiam relinquuntur, per obedientiam melius recuperari, si enim gaudium est in hoc mundo, hoc utique possidet puri cordis homo, quis autem cor purius & meliorem conscientiam habet, quam is, qui in omnibus Dei voluntatem se implere visse advertit? Nimirum talibus contingit, quod illi Moniali, quæ cum Christum, qui ipsam visitaverat, ad portam vocata dimississet; rediens adhuc invenit, dicentem tamen, se abiturum fuisse, nisi ipsa, quo obedientia vocaverat, abiisset.

Secundò illis, quæ Desolationes in oratione patiuntur, firmiter persuadere conetur, in his sensibilibus consolationibus non consistere profectum & perfectionem hominis, sed potius in integra resignatione sui in manus Dei, multoque gratiores Deo charioresque esse animas, quæ desolationes patiuntur & ariditates, quam quæ consolationibus avidè inhiant. Quod pulchrè aliquando Deus personæ cuidam desideranti scire, quænam anima Deo charissimæ essent, declaravit sequenti viso, ut in Speculo exemp. V. *Tribulatio exemp. 6.* videre est. Viderat illa persona Christum ad altare stantem, & in fratres Moniales flectentes. Ad harum primam accedens Christus, suaviter eam allocutus est, &

postea SS. Corpus suum tradidit. Subindè ad alteram progressus, duris verbis, & torvo aspectu eam castigavit, simulque etiam SS. Corpus suum porrexit. Tandem ad tertiam pergens, non verbis tantum, sed etiam verberibus eam plurimè afflixit, & cum deorum SS. Corpus suum præbuit. Cum autem persona illa hanc visam explicationem peteret, respondit Christus, primam quidem Monialem sibi charam esse, sed qua non nisi consolationes appetit, non esse eam tam charam ipsi, ac secundam, ut quæ etiam durius ab ipso tractata, ab ejus servitiis non desinat; verumtamen, quia, si graviores essent tentationes, animo & proposito deficeret, ideò tertiam sibi charissimam esse, ut quæ nullis adversis rebus sese ab ejus amore, & servitio permitti absterret.

Tertia tentatio, oritur ex eo, quod à Superioribus non videantur amari, ideoque non applicantur ad honorifica officia, sed perpetuis increpationibus venentur. Contra hanc tentationem sic eas munit. 1. Proponit exemplum Christi, qui usque ad 30. annum oblectatam vitam vivens, subditus erat parentibus suis.

2. Jubeat meminisse, ad quem finem venerint in Religionem? nonne ut eligerent abjectæ esse in domo Dei sui magis, quam habitare in tabernaculis peccatorum? Gaudeant ergo sibi occasione offerri finis sui obtinendi, & ea sedulo utantur.

3. Demonstret illis, omnia officia suam dignitatem & excellentiam detumere à voluntate Dei, illumque Deo copiosius honorandum, qui officium ab eo impostum perfectius impleverit, perinat ac in comedia non attenditur, quam personam egerit actor, sed quam benè.

4. Ostendit illis commoda, quæ afferunt humilia officia præ altioribus. Nam 1. minus periculi in illis reperitur vanæ gloriæ, & præmii per eam perdendi. 2. Purior est intentio; & hoc ipso major à Deo benedictio. 3. Minoribus talentis ad ea opus est. 4. Curas minores requirunt. 5. Consolationes divini in his sunt frequentiores. 6. Proximus magis inde edificatur. 7. Charitas fraterna mirè per ea augetur & conservatur; omnes enim diligunt eos, qui se ipsis subjiciant, & onera pro ipsis portant. 8. Superiores valde recreantur, & multis curis sublevantur, quas alioqui suscipere deberent, dum timent, ne imponendo vilia officia, subditos offendant. 9. Securius possidentur; quia pauci sunt qui ambiant illa humilia.

5. Demonstret illis, nullam familiaritatem esse magni faciendam, aut magis appetendam, quam cum Deo; ad hanc verò semper illis januam esse apertam. Hortetur ergo illas, ut in tentatione constitutæ imitentur Rachaelem Monialem; quæ, cum à Judaismo ad veram Fidem conversa, nunquam in monasterio visitaretur, ut cæteræ Moniales, reliquis ad portam garricibus; ad altare cubiculi sui accessit, & B. Virginem, aut Christum rogavit, ut & ipsi eam ad colloquium admittèrent; magisque consolata discessit, quam si ad portam cum aliis fuisset locuta, uti in Spec. Exem. V. *MARIA Exem. 10.* videre est.

6. Hortetur eas ad imitandum exemplum S. Catharinæ domestice; quæ ut levius ferret vexationes parentum & domesticorum, Christum in parente, B. Virginem in matre, in reliqua familia Apostolos sibi imaginabatur.

Quarta tentatio, oritur ex vitiiis & peccatis quotidianis, in quæ solent incidere, & ob quæ non modicè anguntur.

anguntur quandoque Moniales. Contra hanc ergo tentationem sic eas munit.

I. Jubeat illas meminisse conditionis humanæ, atque in memoriam illis revocet dictum B. Aloysii, quo dicere solebat, nimium delevibus & quotidianis erratis affligi, indicium hominis esse semet ignorantis: qui enim se norit, non posse esse nescium, hortum suum tribulorum ac spinarum suapte naturâ feracem esse. Hinc ille adversus errata quotidiana hac oratione utebatur: En mi Domine, quam fragilis sum & miserabilis! quam proclivis ad lapsum! Ignosce mihi Domine, & gratiam concede, ne idem peccatum iterum committam, & tunc quiescebat.

II. Perluadeat illis, quod quemadmodum infirmus tendens in certum locum, etiam si sapius ex infirmitate caderet; certo tamen veniret ad locum, si post casum mox resurgeret: ita & animam, quæ tendit ad cœlum, certo eo perventuram, licet quandoque in peccata venialia labatur, modo resurgere citò conetur.

III. Pari modo persuadeat illis; quemadmodum patet infanti suo ob morbum cadenti potius condolet, quam indignatur; ita Deum quoque animæ ex infirmitate cadenti, non modo graviter non indignaturum, sed potius condoliturum, mediæque ad infirmitatem curandam suppeditaturum.

S. VI.

Praxis juveni & consolandi Pauperes.

INstruendi sunt pauperes, ut sortis suæ vilitate non affligantur, sed cum gaudio inde sibi meritum & coronam acquirant.

I. In hunc finem proponat exemplum Christi; qui ut S. Paulus 2. ad Corinth. c. 8. ait: *Propter vos egenus factus est, cum esset dives*; si ergo solatium est miseris locos habere, quantum erit solatium pauperi, paupertatis socium habere ipsum Christum?

II. Revocet illis in memoriam, quot millia sapientissimorum virorum & sanctissimorum sponte amplexi sint paupertatem, ut essent similiore Filio Dei; quidni ergo & ipsi gaudeant, ulro à Deo oblatam hanc gratiam, quam alii per magnas difficultates & certamina quaesierunt?

III. Jubeat meminisse, vitam nostram similem esse eomœdiæ; ut ergo actor libenter per diem personam mendici vel rustici gerit, si speret inde se Regi, Aulicisque per eam magis placiturum, & majus præmium obtenturum; Ita & ipsi libenter vilem suam personam per brevem vitæ diem sustineant ut Deo cœlitibusque magis placeant, & merita sua multiplicent.

IV. Ostendat talem tantum esse quemlibet hominum, qualis & quantus est apud Deum, atque adeo illum esse in hac vita digniorem, qui sanctior est; hanc ergo dignitatem obtinere eum in ipsorum sit potestate, cur doleant, se falsâ gloriâ honoribusque carere?

V. Demonstret, quod Deus divitiis illis non dederit, specialis favoris loco habendum. Indicium enim est, Deum hic velle curam eorum habere, atque eos in altera vita ditare regno illo, quod pauperibus promisit; etiam ipsos in hac vita à curis, quas divitiæ afferunt, liberos esse, & annos suos in vera pace transigere. Ad quem finem proderit narrare historiam de Fabro illo ferrario, quem cum vicinus dives toto die cantantem audisset, quoddam marsupium pecuniâ plenum in officinam conjecit, quo ille invento, mox curis obrutus de pecunia servanda & augenda, à

R. P. Arsdick Tom. III.

cantu abstinuit, neque eum resumpsit, donec vicinus detecto consilio suo pecuniam repetit.

*Altera tentatio, eaque gravior, oritur ex timore de victu & vestitu quotidiano parando, contra quam sic munit eos. I. Declaret illis, quantam Deus semper curam se habiturum pauperum promiserit, & actu habuerit, ut merito S. Psalmista Pl. 10. dixerit, quod oculi ejus in pauperem respiciant; diligenter scilicet considerantes, ne aliquid ei desit; nam illi derelictus est pauper, eodem teste Pl. 9. Unde jam olim etiam apud Ethnicos, teste Menandro Epist. 28. pauperes à stimabantur Deorum esse. Quam vero fideliter steterit Deus promissis, id unum indicio satis esse potest, quod Scrip. dicat Pl. 36. *Junior fui, etenim senui, & non vidi justum derelictum, nec semen ejus quarens panem Divites egerunt & ejuraverunt; inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono.**

Si Princeps promulgari juberet, nihil ei magis placiturum, quam si cives, quocienscumque re aliqua indigerent, ad eum confugerent eamque, audacter peterent; quis civium foret qui non sapienter, imò assiduo ad ipsum confugeret? & tamen hic Princeps tum propter fragilitatem, tum propter limitatas divitias fallere posset. Cum ergo Deus summe verax & potens simile decretum promulgari jussit, imo ipse promulgaverit, dum dixit *Petite & accipietis &c.* Joan. 16. an non maxima cum fiducia ad eum confugiendum erit?

Demonstret illis, quot titulos habeat quivis homo justus ad omnia necessaria à Deo speranda.

Primus est, quod homo sit: si enim Deus lilia agri, & volucres cœlitum sollicitè nutrit; an ipsius hominis, propter quem omnia illa condidit, non majorem rationem habebit?

Secundus titulus est, quod redemptus sit: quis enim ovem, aut equum, aliudve animal, quod magno pretio emerit, fame perire sinit? quanto minus ergo Deus hominem pretiolo sanguine suo emptum & redemptum necessariis ad vitam subsidiis destituet.

Tertius est, quod sit, *Christianus*: quis ignorat, quantam curam Deus Israëlitarum habuerit: qua charitate & sollicitudine illis manna de cœlo totannis, coturnices, & aquam de petra providerit? & Christianis, qui veri Israëlita sunt, quorum illi figura erant, victum quotidianum negabit? aut certe populo illum sequenti per tantum miraculum panem datum credemus; & Christianis non corpore, sed animo, non pede, sed affectu, non gressu, sed virtutis studio ipsum sequentibus ac imitantibus, necessaria alimenta negaturum existimabimus.

Quartus titulus est, quod *Servus* sit: quis nescit, quantâ curâ victum subministremus etiam brutis serventibus nobis? si verò servum nacti sumus fidelem, & utilem, quam agrè demittimus? An igitur minorem charitatem à Deo sperabimus? an nescimus, quantâ curâ fidelem servum suum David protexerit, & conservavit? quam sollicitè Eliam per corvum aluerit? quam liberaliter Jobo, cui similis in terra tum temporis servus repertus non erat, duplicia restituerit.

Quintus titulus est, quod sit *Amicus* Dei: quis amicum sibi gratum deserit? quis nescit amicum omnia esse communiâ? si ergo Deus hanc consuetudinem à deo servare decrevit, ut etiam se ipsum amicis dare statuerit, an in quotidianis alimentis suppeditandis eam transgressurus crederetur? Certè ad fiduciam orationis adhorta-

R.

adhorta-